

BILAGA TILL TJÄNSTESKRIVELSE OM BORGENSBESLUT VEAB

1. Inledning

Denna bilaga innehåller kompletterade material samt en bakrundsbeskrivning av VEABs borgensärende rörande förnyad fjärrvärmeproduktion i Vaggeryd och Skillingaryd. Fokus i skrivelsen är att på ett klargörande sätt beskriva de handlingsalternativ som Styrelsen i Vaggeryds energi haft att ta ställning till inför det inriktningsbeslut som fattades 2020-02-18. Det begärda borgensutrymmet på 280 MSEK (80MSEK för befintliga lån, 200 MSEK för ny värmeproduktion) är baserat på av VEABs styrelse 2020-02-18 fattat inriktningsbeslut.

2. Bakgrund

Vaggeryds Energis huvudsakliga pannkapacitet är från första delen av 1980-talet, vilket gör att anläggningarna idag är ca 40 år gamla. Under åren har de fått ett löpande kontinuerligt underhåll vilket gör att de idag fortfarande fungerar på ett godtagbart sätt. Anläggningarna höga ålder gör att många komponenter och reservdelar inte längre finns att tillgå vilket gör planerade och akuta insatser i anläggningarna svåra att genomföra. Kostnaden för planerat och akut underhåll ökar också över tid då mer omfattande ombyggnationer av anläggningarna idag ofta behöver genomföras i brist på reservdelar. Då pannorna är baserade på 1970-tal teknik medför det utöver problem med reservdelar att förhållandevis dyra bränslekvaliteter måste användas. Pannornas ålder medför således tekniskt komplext underhåll, höga underhållskostnader och höga bränslekostnader.

Nya utsläppskrav kommer införas år 2025, vilka påverkar VEAB:s befintliga anläggningar. För att kunna driva dem vidare måste omfattande investeringar i anläggningarnas rökgasrening genomföras. Dessa nya filteranläggningar behöver byggas både i Skillingaryd och Vaggeryd och kommer medföra investeringar i mångmiljonklassen om befintliga värmeverk skall behållas. Värmeverkens befintliga placering är inte heller optimal då platserna har buller restriktioner vilka förhindrar flisning av bränsle på plats. Befintliga platser har utrymmesbrist och är svåra att expandera på, särskilt i Skillingaryd där angränsande mark är militärt område.

Fjärrvärmenäten i Vaggeryd och Skillingaryd drivs idag som två separata nät. Givet hur orterna och fjärrvärmeförsäljning har sett ut fram till idag 2020 så har denna uppdelning varit logisk och naturlig. Idag ser VEAB en ökad efterfrågan på fjärrvärme mellan orterna. Ett flertal kunder på Båråmo området samt på Götafors industriområde efterfrågar idag klimatvänlig uppvärmning från VEAB. En naturlig konsekvens är då att bygga samman näten och tillföra värme i nätet mellan orterna istället för som idag i norra Vaggeryd och södra Skillingaryd. Den ökande efterfrågan på fjärrvärme gör också att befintliga flispannor är för små för att klara efterfrågat effektbehov. Flispannorna har genom åren effektiviserats successivt och körs idag på dess absoluta maxkapacitet för att klara nuvarande effektbehov. Att utöka dess kapacitet ytterligare för att klara den ökade efterfrågan är inte tekniskt möjligt.

Potentialen att minska det befintliga byggnadsbeståndets energiförbrukning för att kunna frigöra kapacitet i fjärrvärmenätet har undersökts. Detta för att se om investeringar i energibesparande lösningar hos våra värmekunder skulle kunna vara ett alternativ till mer energiproduktion i nätet. Slutsatsen av den undersökningen är att byggnaderna anslutna till fjärrvärmenäten i Vaggeryd och Skillingaryd är relativt energieffektiva och att den enkelt och kostnadseffektivt realiserbara potentialen är för liten för att det skall utgöra ett möjligt handlingsalternativ.

Då befintlig produktionsapparat nått sin maxkapacitet, uppnått sin tekniska och ekonomiska livslängd och omfattas av nya tuffare reningskrav så återstod följaktligen endast tre handlingsalternativ för VEABs styrelse och ledning:

- Säga nej till fler kunder och låta nyetableringar och ej anslutna fastigheter lösa uppvärmning på egen hand. Starta ett omfattande investeringsprogram för att underhålla befintliga anläggningar på existerande små tomter.
- Tacka ja till fler kunder och elda mer olja för att täcka upp för den underdimensionerade bibränslekapaciteten under några år. Starta ett omfattande investeringsprogram för att utöka kapaciteten hos befintliga anläggningar på existerande små tomter.
- Tacka ja till fler kunder och elda mer olja för att täcka upp för den underdimensionerade bibränslekapaciteten under några år. Tillföra mer produktionskapacitet till fjärrvärmenätet från en placering mellan Vaggeryd och Skillingaryd samt överföra den nya kapaciteten via en ny sammanbindande ledningsförbindelse.

Då bolagets syfte och affärsidé är att jobba för en hållbar tillväxt i Vaggeryds kommun ansåg bolagets styrelse och ledning att något måste göras. Bolaget har sedan 2016 med ökat fokus under 2018 och 2019 jobbat för att välja ett handlingsalternativ som ger framtida hållbara affärsmöjligheter för VEAB och övriga samhällsaktörer.

3. Styrelsen arbete med inriktningsbeslut

3.1 Steg 1: Beslut om uppgradering/utbyggnad av befintliga anläggningar

Kostnaderna för att uppgradera befintliga värmeverk på befintliga tomter konstaterades kosta mellan 50-80 MSEK för att få dem att klara nya myndighetskrav och byta ut nödvändig utrustning för att kunna driva verksamheten vidare. Ingen ny kapacitet har då adderats utan verken är fortsatt underdimensionerade. Många delar fortsatt gamla då allt inte byts ut.

Med ett pannbyte på befintlig plats finns en mycket stor projektrisk. Då pannorna från 1980-talet utgör VEABs baslastproduktion innebär det att de är i drift 48 veckor per år och övrig tid genomförs underhållsarbete. Då befintliga tomter är för små för att bygga ytterligare en pannbyggnad för en ny panna innebär ett pannbyte att befintlig baspanna måste rivs ut och en ny byggs på samma plats som den gamla. Detta innebär att en oljepanna måste installeras och köras undertiden som befintlig panna byts. Ett byte med driftsättning förväntas ta upp till två år per plats. Ett riskfullt och mycket kostsamt tillvägagångssätt. Uppskattad kostnad inkl. ersättningsproduktion är 140-170 MSEK för pannbytet och ny reningsutrustning för våra två orter. Inga nya förutsättningar för verksamheten har då skapats förutom att ny produktionskapacitet har tillförts. Inga möjligheter till samarbeten med industri och övriga kunder på Götafors föreligger. Även svårighet att möta värmeefterfrågan på Båramo kvarstår då befintlig överföringsledning mellan centrala Skillingaryd och Båramo inte klarar det framtida efterfrågade effektbehovet och därmed kräver ytterligare investeringar på Båramo.

Baserat på denna info framförd av VD Rikard Larsson och fjärrvärmeförman Peter Waldenström på Styrelsemöte i September 2018 beslöt styrelsen att inte arbeta vidare med uppgradering av befintliga värmeverk. Tid och pengar efter september 2018 har inte investerats i detta alternativ då det inte bedömts som en möjlig väg framåt.

3.2 Steg 2: Val av ny värmeproduktionslösning

Initialt i arbetet med att titta på lösningar för framtida värmeproduktion fanns tre huvudspår som undersöktes. Samtliga alternativ förutsatte att Vaggeryd och Skillingaryds ledningsnät byggs samman:

1. Bygga en egen värmeanläggning på Götafors
2. Bygga en ledning till Stigamo från Götafors och ansluta Vaggeryd och Skillingaryd till Jönköping Energi ABs (JEAB) fjärrvärmenät.
3. Producera värme tillsammans med Scandbio vid en utbyggnad av Scandbios pelletsfabrik på Götafors.

Efter besked att Scandbio valt att avveckla verksamheten i Vaggeryd föll alternativ 3 varefter VEAB arbetat vidare med alternativ 1 och 2.

3.2.1 Alternativ 1:

Detta alternativ har utretts av fjärrvärmechef Peter Waldenström, externa konsulter från Suricata Energi och Miljö AB samt FVB.

Efter utredning innebar alternativ 1 följande:

- Pannor från 80-talet skrotas i befintliga värmeverk.
- Flispanna från 2002 som finns i Vaggeryd behålls tills vidare. Nya utsläppskrav kommer dock gälla från 2030.
- Pelletspanna i Skillingaryd behålls tills vidare. Nya utsläppskrav kommer dock gälla från 2030.
- Ledning etableras mellan Vaggeryd och Skillingaryd inkl pumpstationer
- Värmeverk med två pannor etableras på Götafors industriområde
- Möjlighet att nyttja spillvärme från Vaggeryd cell.

Investeringskostnad inkl mark 200MSEK

3.2.2 Alternativ 2:

Detta alternativ har utrett av fjärrvärmechef Peter Waldenström tillsammans med JEABs projektorganisation och konsulter från FVB och Profu.

Efter utredning och förhandling med JEAB innebar alternativ 2 följande:

- Överlåta hela värmeproduktionen till Jönköpings Energi AB.
- Vaggeryds Energi AB behåller fjärrvärmenätet och kunderna.
- Jönköpings Energi AB har ensamrätt att sälja värme till Vaggeryds Energi AB. Prismodell innefattar både Rörlig och Fast avgift vilken baseras på Jönköping Energis ordinarie taxa för Näringsidkare. Vaggeryds Energi erbjuds en rabatt på taxan.
- Ledning etableras mellan Vaggeryd och Skillingaryd inkl pumpstationer
- Ledning etableras mellan Jönköping Energis fjärrvärmenät i Stigamo och Götafors. Ledningen till Jönköping anslut till ny ledning mellan Vaggeryd och Skillingaryd.

Investeringskostnad inkl mark 250MSEK

3.3 Lönsamhetskalkyl för alternativen:

Bedömning är att alternativ 1, bygga egen produktion, är lönsammare än alternativ 2, bygga ledning till Jönköping och köpa värme av JEAB. I alternativ 1 finns även möjlighet för VEAB att ingå samarbete med Waggeryd cell om spillvärme. I alternativ 2 har JEAB ensamrätt på värmeleverans till VEAB och VEAB tillåts då inte att samarbeta med Waggeryd cell om spillvärme.

Då affärssekretess råder angående möjligt samarbete med Waggeryd cell om spillvärme kan inga specifika uppgifter anges. Men genom erfarenheter från andra energibolag i Sverige som ingått samarbete om spillvärme till sitt fjärrvärmenät är det tydligt att det medför ekonomiska fördelar och ett långsiktigt hållbart kunderbjudande. Bedömning är att alternativ 1 även ger större möjligheter att på lång sikt öka lönsamheten mer än i alternativ 2. Förutom att samarbete om spillvärme ger ökad lönsamhet medför det även till stor miljönytta och minskar risken i verksamheten. Ökad miljönytta uppnås bland annat genom att annars outnyttjad energi kommer till användning, vilket även minskar insatsvaror och restprodukter i den egna produktionen samt minskar de tunga transporterna för dem. Verksamhetsrisken minskar bland annat genom att fler alternativ finns för värmeförsörjning i fjärrvärmenätet.

Anledningen att kapitalkostnaderna blir lika stora trots den större investeringen vid alternativ 2, byggnation av ledning till Jönköping, är att avskrivningstiderna är längre vid ledningsinvesteringar än vid panninvesteringar.

Den totala kapitalbindningen är större i alternativ 2. Detta tillsammans med en lägre lönsamhet gör att avkastningen på det sysselsatta kapitalet är väsentlig sämre än alternativ 1. I inget av fallen uppnås 2025 en avkastning på 3% på det sysselsatta kapitalet. Med spillvärme och alternativ 1s flexibla kapitalbindning så är lönsamheten betydligt närmre lönsamhetsmålet. Bedömning är att med egen produktionsanläggning är förutsättningarna goda att på sikt nå minst 3% avkastning på sysselsatt kapital. Motsvarande förutsättningar bedöms inte finnas vid köp av värme från JEAB.

	Alternativ 1	Alternativ 2
Intäkt	42 000 000	42 000 000
Bränsle	-13 500 000	-19 300 000
Drift & Underhåll	-6 875 000	-3 100 000
Övrigt	-3 500 000	-3 500 000
Kapital	-15 100 000	-15 000 000
Rörelseresultat	3 025 000	1 100 000

Alternativ 1: Egen värmeproduktion

Intäkt = Värmeförsäljning

Bränsle = 99,5% Biobränsle och 0,5% Olja

D&U = El för pumpning och produktion, Slitagedelar produktion samt distribution, Driftpersonal, Bil, Förbrukningsmaterial

Övrigt = Administration och gemensamma kostnader VEAB

Kapital = Avskrivningar och räntekostnader

Alternativ 2: Köper värme av JEAB

Intäkt = Värmeförsäljning

Bränsle = 100% Värme från JEAB

D&U = El för pumpning, Slitagedelar distribution, Driftpersonal, Bil, Förbrukningsmaterial, Lokalhyror

Övrigt = Administration och gemensamma kostnader VEAB

Kapital = Avskrivningar och räntekostnader

3.4 Risker och möjligheter med de olika alternativen

3.4.1 Alternativ 1

Risker

- Kunskaps- och beredskapskrav för pannskötare kan bli utmaning vid framtida resursförsörjning
- Beroende av skogsråvara

Möjligheter

- Stor hävstång i samarbete med spillvärme
- Flexibilitet att anpassa verksamhet efter framtida förutsättningar så som ökad/minskat kundunderlag samt förändrat klimat.
- Flexiblare kapitalbindning

3.4.2 Alternativ 2

Risker

- JEAB står för drygt 80% av Fjärrvärmens totala kostnader
- Stor känslighet vid förändring av JEAB:s prismodell
- Stor känslighet vid omförhandling om prognostiserad energileverans inte uppnås
- Hög andel bioolja i bränslemixen ger känslighet vid skatteförändringar.

Möjligheter

- Lägre kunskapskrav på driftpersonal, förenklar framtida resursförsörjning
- Minskad teknisk och driftmässig verksamhetsrisk
- Mer varierad bränslemix i JEABs värmeproduktion

4. Styrelsens inriktningsbeslut

Efter att Vaggeryds Energis styrelse tagit del av de två kvarvarande alternativ samt varit på studiebesök hos JEAB i september 2019 beslutade styrelsen 2020-02-18 att inrikta VEABs fortsatta utredningsarbete mot alternativ 1, produktion i egen regi.

Styrelsen har utöver den ekonomiska kalkylen även lagt stor vikt vid risk och möjlighetsbedömningarna. Möjligheten till industrisamarbete i alternativ 1, sammanvägt med den större flexibilitet alternativet skapar att anpassa produktionen efter framtida klimat och växande kundstock har spelat stor roll för styrelsen inriktningsbeslut. Alternativ 1 är också klart lönsammare än alternativ 2. Lika så har låg lönsamhet, beroendet av en enda leverantör för 80% av fjärrvärmens kostnads massa samt uteslutande av industrisamarbeten vägts in som klara nackdelar för alternativ 2.

Givet det tagna inriktningsbeslutet ansöker VEAB därför om en kommunal borgen om 280 MSEK. Detta är en utökning av befintliga borgensåtaganden med 200MSEK vilket är den bedömda investerings omfattningen för bolagets framtida värmeproduktion.

5. Framtida elnätinvesteringar

Vaggeryds Elverks elnätets mottagningsstationer är i behov av förnyelse då ett flertal av dessa är gamla och har tekniska lösningar som tillverkarna kommer sluta supportera med reservdelar. En mottagningsstation är en större elanläggning som sammankopplar ett lokalnät med det överliggande regionnätet. Det överliggande elnätet ägas av Vattenfall i Vaggeryds kommun.

Vid denna typ av reinvesteringar är det viktigt att bedöma den långsiktiga ekonomin och behovsbilden då denna typ av elanläggningar har en förväntad livslängd på mellan 50-70 år. Därför har Vaggeryds elverk bedömt att det finns ombyggnationer av ledningsnätet som bör genomföras samtidigt som mottagningsstationerna förnyas. Dessa ombyggnationer möjliggör också för utökade industrisamarbeten i framtiden.

Ledningar på den spänningsnivå som blir aktuella att bygga för att genomföra nödvändiga förändringar i Vaggeryds elverks nät är koncessionspliktiga. Detta innebär att Vaggeryds Elverk under hösten kommer skicka in en ansökan om tillstånd för linjekoncession på de aktuella sträckorna. Denna ansökan kommer sedan att handläggas av Energimarknadsinspektionen (EI). Handläggningstiden är bedömd till minimum 18 månader.

På grund av den långa handläggningstiden bedömer inte Vaggeryds Elverk att det är realistiskt att kunna påbörja några ombyggnationer av mottagningsstationer före 2023. Det finns också en risk att ett positivt beslut som godkänner Vaggeryds Elverks tänkta ledningsdragning överklagas vilket sannolikt skulle förlänga ärendet mellan 6-12 månader. Om myndigheten av någon anledning väljer att inte ge tillstånd för ledningsbyggnationen och underkänner elverkets skäl kommer det också förlänga processen för att förnya elnätet.

Ovan osäkerhetsfaktorer gör att Vaggeryds Elverk inte har inkluderat den bedömda investeringsomfattningen om 100MSEK i den inlämnade borgensansökan då både tidplan och projektomfattning är beroende av myndighetsbeslut vilka är utom Elverkets kontroll. När Vaggeryds Elverk har fått besked från EI kring hur de ställer sig till projektet kommer vi inkomma med en begäran om utökad borgen baserat på myndighetens fattade beslut.

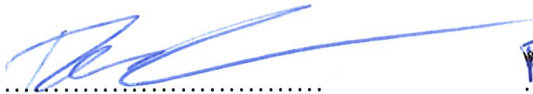
Vaggeryd 15 juli 2020

.....
Thomas Axelsson
Ordförande

.....
Bo Junefjäll
Vice Ordförande

.....
Rikard Larsson
Verkställande direktör

.....
Peter Waldenström
Fjärrvärmechef